

A DOUA EDIȚIE A FESTIVALULUI NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI“

O afirmare elocventă a democratismului culturii noastre socialiste

de CONSTANTIN MÎNDREANU

*secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale
a Sindicatelor din România, vicepreședinte
al Consiliului Culturii și Educației Socialiste*

„Cîntarea României“, amplul Festival național al educației și culturii socialiste, impresionanta manifestare a muncii și creației libere a poporului nostru, a ajuns la a doua sa ediție, care se va desfășura din octombrie 1977 pînă în august 1979 și va sta sub semnul celei de-a 35-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă.

Prima ediție, indisolubil legată de aniversarea unor evenimente de o covârșitoare importanță din istoria patriei, a dovedit că Festivalul național „Cîntarea României“, inițiat de secretarul general al partidului, a fost, într-adevăr, „cel mai larg cadru de intensificare a activității cultural-educative, a participării maselor largi populare la dezvoltarea valorilor spirituale ale patriei — o formă nouă de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru.“

Nu vom mai repeta datele statistice care atestă spectaculoasa emulație, sub raport cantitativ și calitativ, generată de prima ediție a Festivalului. Ele au mai fost date publicității și sînt cunoscute. Mult mai importantă și necesară ni se pare relevarea unor elemente esențiale ale experienței acumulate în această perioadă, la care se adaugă, după cum este firesc, și experiența temeinică, multilaterală, dobîndită în cei peste 30 de ani de edificare a culturii noastre socialiste, care pot și trebuie să constituie temelul noilor și însemnatelor înfăptuiri ale actualei ediții a Festivalului. Al acesteia și al celor ce vor urma, întrucît Festivalul a fost conceput ca o manifestare educativă, politico-ideologică și cultural-artistică, permanentă, cu competiții bienale în domeniul creației și al interpretării, pentru artiștii amatori și profesioniști.

Ceea ce trebuie reținut, în mod deosebit, ceea ce definește scopul principal al acestui Festival, este imbinarea armonioasă, integrarea organică a muncii și a creației. Cu prilejul primei ediții, nu toți au aprofundat suficient acest principiu, aplicîndu-l, uneori, doar formal. Nu este vorba numai de faptul că, de pildă, se cere ca formațiile artistice să fie promovate și în funcție de realizările în producție ale colectivelor pe care le reprezintă sau că se recomandă ca, în general, interpreții amatori să aibă o atitudine înaintată față de muncă și o conduită morală ireproșabilă. Și nici doar de faptul că și creația tehnică este inclusă în competiție.

Acest principiu, al unității dintre muncă și creație, emană din concepția profund umanistă a partidului nostru, privind dezvoltarea și împlinirea multilaterală a personalității umane. Festivalul „Cîntarea României“ asigură un climat favorabil manifestării depline a oamenilor muncii, în sfera creației de valori materiale și spirituale.

Pentru a încetățeni pretutîndeni acest climat — pe marile șantiere ale țării sau în complexele întreprinderi industriale, pe ogoarele cooperatelor agricole sau în fermele zootehnice, în școli și în universități, în teatre sau pe platourile studiourilor cinematografice — toate manifestările politico-educative sau cultural-artistice, incluse în programul „Cîntării României“, trebuie să țintească spre realizarea unei sinteze cît mai expresive a elementelor muncă-creație-etică, deoarece prin intermediul acestora se poate stimula, cel mai eficient, procesul de formare și de dezvoltare a conștiinței socialiste, de plămădire a omului nou, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului, pe pămîntul României.

Reunind într-un front comun activitatea artistică de amatori și arta profesionalistă, Festivalul național „Cântarea României“ înlătură acele bariere artificiale apărute, pe alocuri, de-a lungul anilor, datorită unei înțelegeri superficiale a specificului culturii socialiste, ca fenomen unitar, indivizibil, ca bun al întregului popor.

Între activitatea artistică a oamenilor pentru care arta nu reprezintă o funcție specializată, deci, a așa-numiților artiști amatori, și a celor pentru care ea înseamnă o modalitate de exercitare a unei profesii, nu pot exista deosebiri de conținut. Pentru că, în condițiile societății socialiste, teoria marxistă privind caracterul popular al artei s-a materializat în realități palpabile, a atins o treaptă superioară, prin faptul că altă crearea valorilor artistice cît și emoția estetică pe care o produc acestea sînt, deopotrivă, accesibile întregului popor.

Festivalul „Cântarea României“ reprezintă o afirmare elocventă a democratismului culturii noastre socialiste și prin faptul că îmbină acțiunea de largă răspîndire a valorilor artistice în masele populare cu aceea de valorificare plenară a potențialului creator al oamenilor muncii.

Prima ediție a Festivalului a oferit nenumărate exemple privind colaborarea creatoare dintre artiștii profesioniști și cei amatori, în scopul realizării unor manifestări artistice cu caracter militant, revoluționar, capabile să satisfacă exigențele estetice, din ce în ce mai evaluate, ale publicului contemporan. Această colaborare s-a afirmat în multiple ipostaze. Sînt cunoscute, de pildă, acțiunile întreprinse de colectivele teatrelor „Nottara“ și „Bulandra“, pentru prezentarea unor spectacole împreună cu artiști amatori din cîteva mari întreprinderi bucureștene. Peste 2 000 de artiști profesioniști au instruit formații de amatori participante la Festival. Majoritatea instituțiilor de artă, muzicale sau dramatice, au organizat spectacole în întreprinderi, în cluburi, în case de cultură, stimulînd totodată fructuoase dezbateri cu oamenii muncii, ca principali beneficiari ai actului de cultură.

Este incontestabil că în prima ediție a Festivalului național „Cântarea României“ a fost acumulată o bogată și interesantă experiență în această direcție.

Dar ceea ce s-a realizat nu reprezintă decît un început. Ediția a II-a, care a fost declanșată de curînd, trebuie să amplifice și să adîncească colaborarea dintre artiștii amatori și cei profesioniști, să o ridice pe trepte calitativ superioare.

Spectacolele realizate în comun sînt, fără îndoială, o modalitate dintre cele mai eficiente. Dar ele nu trebuie improvzate și nici înropite la repezeală, pentru cine știe ce împrejurare festivă. Mult mai utilă ar fi stabilirea unei colaborări permanente între un teatru și una sau mai multe întreprinderi, de pildă, și crearea unor spectacole bine gîndite, cu un conținut cît mai bogat, exprimat prin modalități cît mai originale și mai atrăgătoare, spectacole care să placă publicului, dar să constituie, în același timp, adevărate modele pentru mișcarea artistică de amatori, în general.

Acordarea unei asistențe artistice permanente formațiilor de artiști amatori de cele mai diferite genuri este o datorie cetățenească a artiștilor profesioniști. În această privință, avem o tradiție cu care ne putem mîndri și am putea cita zeci și chiar sute de nume de artiști profesioniști care și-au făcut un titlu de glorie din sprijinirea dezinteresată, cu dăruire și pasiune, a artiștilor amatori.

Poate că ar fi, însă, necesar să organizăm mai temeinic, cu mai mult discernămint, asistența de specialitate acordată artiștilor amatori. Centrele județene de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă ar putea fi mai active în această direcție. Numărul formațiilor artistice de amatori înscrise în Festivalul „Cântarea României“ a crescut în așa măsură — fără îndoială că, în a doua ediție, el va trece de 100.000 — încît depășește cu mult numărul cadrelor artistice profesioniste, în general. De aceea, trebuie făcută o repartizare cît mai judicioasă a instructorilor, acolo unde prezența lor poate fi reabente folositoare. Se mai întîmplă, din păcate, ca un artist emerit să aștepte zile de-a rîndul ca o formație oarecare să fie mobilizată la repetiții, în timp ce, în alte părți, colective disciplinate și harnice de artiști amatori să nu-și poată afirma din plin aptitudinile și pasiunea creatoare, pentru că le lipsește o îndrumare de specialitate.

Pentru a asigura, însă, o cuprindere a tuturor formațiilor participante la Festival este necesară și găsirea unor modalități cît mai operative și mai eficiente de pregătire a instructorilor amatori, prin cursuri de scurtă durată, prin schimburi de experiență, prin dezbateri însoțite de demonstrații practice etc., în organizarea cărora să fie atrase și uniunile de creație, și cele mai calificate cadre profesioniste.

O atenție specială trebuie acordată, în ce privește asigurarea instruirii de specialitate, teatrelor populare. Se știe că acest gen de colective reprezintă o formă superioară a amatorismului artistic și că ele sînt investite cu funcții educative dintre cele mai însemnate. Cu puține excepții (Teatrul popular din Lugoj sau cel din Rîmnicu Vîlcea), ele au lipsit, însă, din palmaresul etapei republicane a primei ediții a „Cîntării României.“

Și, în această, mai ales fiindcă majoritatea teatrelor populare — și cele ale sindicatelor, în mod deosebit — nu beneficiază de asistența artistică permanentă a unor instructori profesioniști. Trebuie să căutăm și să găsim cele mai adecvate soluții, pentru a asigura și la Cugir sau Tulcea, și în orașul Victoria sau la Hunedoara, și în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej sau la Alexandria, prezența consecventă a unor actori sau regizori profesioniști, care să sprijine teatrele populare în realizarea unor spectacole pe măsura posibilităților lor și a sarcinilor educative ce le-au fost încredințate.

Regulamentul celei de-a doua ediții a Festivalului „Cântarea României” menționează, printre obiectivele acestei ample manifestări, „crearea unor opere noi, cu un bogat conținut de idei, inspirate din realitatea actuală a țării, din construcția socialismului, din istoria poporului nostru, din trecutul glorios de luptă al partidului și clasei muncitoare”.

Fără îndoială că, prin aportul masiv al creatorilor din toate domeniile artei, antrenați, în special, în concursul de creație din cadrul Festivalului, acest obiectiv va fi îndeplinit în mod exemplar.

Dar, solicităm atenția poezilor și dramaturgilor, în mod deosebit, pentru ca participarea lor la concursul de creație să nu se limiteze doar la prezentarea unor manuscrise juriului de selecționare și la așteptarea unor eventuale premii și distincții.

Zecile de mii de formații de artiști amatori — printre care se numără foarte multe colective de montaje literar-muzicale, formații de teatru, colective de păpușari sau formații de dans tematic — au nevoie de un repertoriu nou, original, cu o tematică variată. Pentru a satisface această masivă cerere de lucrări de diferite genuri, propunem poezilor, dramaturgilor, prozatorilor să participe la concursurile de creație oferind unor formații de amatori lucrările de care acestea au atita nevoie. În felul acesta, valoarea creațiilor lor va fi verificată „pe viu”, prin contactul nemijlocit cu cei chemați să le valorifice scenice și, totodată, cu publicul de oameni ai muncii, căruii îi sint închinată.

Pentru ca piesele într-un act, scenariile de montaje sau recitalurile de poezie, librettele de dans tematic etc. să reflecte cât mai veridic și mai emoționant realitatea noastră socialistă, marile idei și probleme ale epocii contemporane, scriitorii noștri sint așteptați cu nerăbdare în întreprinderi, pe șantiere, pe ogoare, acolo unde se înfăptuiesc prevederile mărețe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Cunoscându-i mai bine, mai profund, pe cei care merită să devină eroii unor lucrări literare pe măsura epocii pe care o trăim, năzuințele și eforturile lor, frământările, împlinirile, strădanii lor, mînuitorii condeiului vor izbuti să creeze acele opere de referință, în care contemporanii să se recunoască cu emoție și cu mîndrie, iar urmașii să deslușească esența, frumusețea și măreția epocii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Participînd la cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, creatorii din domeniul literaturii și al artei trebuie să răspundă îndemnului exprimat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, sublinia: „Creația literar-artistică este chemată să răspundă cerințelor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale, să îmbogățească și să înfrumusețeze viața spirituală a omului; pentru a fi la înălțimea imperativelor sociale, arta trebuie să-și tragă seva din frământările și năzuințele poporului”.

Desigur că, pentru ca a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României” să devină o cit mai elocventă afirmare a democratismului culturii noastre socialiste, este necesară rezolvarea multor altor probleme privind, de pildă, îmbogățirea și diversificarea vieții spirituale a marilor centre industriale și a noilor orașe muncitorești, asigurarea unui transfer de experiență, ritmic și consecvent, între profesioniști și amatori, adîncirea raportului dintre creația materială și cea artistică, valorificarea imensului nostru tezaur folcloric, prin prisma cerințelor etice și estetice ale epocii socialiste, și multe altele.

Este de datoria noastră, a tuturor, să nu preocupăm nici un efort pentru a asigura Festivalului național „Cîntarea României”, și la actuala sa ediție, o cit mai mare densitate ideatică, o cit mai largă sferă de cuprindere, precum și strălucirea proprie unei adevărate sărbători a artei și culturii noi, socialiste, a muncii libere și avîntate a poporului românesc.